RIMVYDAS NORKUS
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2025. december 18.[1]

C-798/24. sz. [Jautiva][i] ügy

A és társai,
a Latvijas Republikas Saeima
részvételével

(a Latvijas Republikas Satversmes tiesa [alkotmánybíróság, Lettország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – (EU) 2017/1132 irányelv – Társasági jog – A 14. cikk d) pontjának ii. alpontja – A »részt vesznek a társaság ügyvitelében, felügyeletében, illetve ellenőrzésében« fogalom értelmezése – Nemzeti jogi kötelezettség, amely alapján meghatározott információkat a részvénytársaság valamennyi részvényese tekintetében hozzáférhetővé kell tenni – A természetes személyek védelme a személyes adatok kezelése vonatkozásában – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. és 8. cikke – (EU) 2016/679 rendelet – 5. cikk – A személyes adatok kezelésére vonatkozó elvek – 6. cikk – Az adatkezelés jogszerűsége – Az arányosság elve”

I. Bevezetés

1. A Latvijas Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság, Lettország) jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelme[2] a lett jog alapján létrejött nyilvánosan működő részvénytársaságok[3] részvényeseire[4] vonatkozó bizonyos meghatározott információk nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételére vonatkozó, a lett jog alapján fennálló kötelezettségre vonatkozik. A szóban forgó információkat „nem azonosítható felhasználók” megtekinthetik a cégnyilvántartás honlapján.[5] A nyilvánosság tagjainak tehát nem kell igazolniuk az ilyen információk megismeréséhez fűződő jogos érdeküket.

2. A kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy az uniós jogszabályok előírják-e a szóban forgó információk hozzáférhetővé tételének kötelezettségét. Így a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a társasági jog egyes vonatkozásairól szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1132 európai parlamenti és tanácsi irányelv[6] 14. cikke d) pontjának ii. alpontjában

1 Eredeti nyelv: angol.

i A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

2 E kérelem 2024. november 19-én érkezett a Bíróság Hivatalához.

3 E társaságokra az egyszerűség kedvéért nyilvános részvénytársaságokként is hivatkozom.

4 A 17 szóban forgó részvényes természetes személy.

5 Lásd a lett jogszabályokat a jelen indítvány 9. pontjában.

6 HL 2017. L 169., 46. o.

szereplő, „a társaság ügyvitelében, felügyeletében, illetve ellenőrzésében” részt vevő személyek fogalma a részvénytársaság bármely részvényesét jelenti-e, és hogy köteles-e a tagállam ezen irányelv 16. cikkének (3) bekezdésével összhangban a részvénytársaság minden egyes részvényese tekintetében a rájuk vonatkozó meghatározott információkat nyilvánosan hozzáférhetővé tenni. Abban az esetben, ha az ilyen információkat a 2017/1132 irányelv szerint nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy érvényes-e ezen irányelv 14. cikke d) pontjának ii. alpontja az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: a Charta) 7. cikke által biztosított, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog és a Charta 8. cikke által biztosított, a személyes adatok védelméhez való jog fényében.

3. A Latvijas Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság) arra is keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet)[7] (a továbbiakban: GDPR) 5. cikkének (1) bekezdését, hogy az lehetővé teszi az ilyen információ nyilvános hozzáférhetővé tételét anélkül, hogy igazolni kellene az ilyen információk megismeréséhez fűződő jogos érdeket, bizonyos célok biztosítása érdekében, nevezetesen: i. átlátható üzleti környezet biztosítása és harmadik felek érdekeinek védelme; ii. a pénzmosás, valamint a terrorizmus és a proliferáció[8] finanszírozásának megelőzése; valamint iii. a nemzeti, nemzetközi és uniós szankciók végrehajtásához szükséges információk rendelkezésre bocsátása. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy e célok észszerűen és ugyanolyan hatékonyan elérhetők lennének-e a lett jog szerinti, a korlátozottan hozzáférhető információkhoz való hozzáférés kérelmezésére vonatkozó eljárás keretében.[9]

4. Ezenfelül a kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést teszi fel, hogy a Luxembourg Business Registers ítéletben[10] kifejtett érvelés, amely ítéletben a Bíróság megállapította, hogy érvénytelen a tagállamok annak biztosítására vonatkozó uniós kötelezettsége, hogy a lakosság bármely tagja minden esetben hozzáférjen a területükön bejegyzett vállalkozások és más jogi entitások tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkhoz, alkalmazható-e a nyilvánosan működő részvénytársaság valamennyi részvényesére vonatkozó információk közlésére, annak ellenére, hogy az információ mennyisége és a közlés célja a két esetben eltérő.

II. Jogi háttér

A. Az európai uniós jog

5. A Charta 7. és 8. cikkének, valamint 52. cikke (1) bekezdésének, a 2017/1132 irányelv (3), (7) és (8) preambulumbekezdésének, valamint 14. és 16. cikkének, továbbá a GDPR 5. és 6. cikkének a jelen ügy szempontjából különös jelentősége van.

7 HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 314., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o.; HL 2021. L 74., 35. o.

8 A tömegpusztító fegyverek elterjedésének finanszírozásáról van szó.

9 Ezen eljárás szabályait illetően lásd a jelen indítvány 20. pontját. Lásd még a jelen indítvány 63–65. pontját.

10 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet (C-37/20 és C-601/20, a továbbiakban: Luxembourg Business Registers ítélet, EU:C:2022:912).

B. A lett jog

6. A Komerclikums (kereskedelmi törvénykönyv)[11] 8. cikke „A cégjegyzékbe történő bejegyzések tartalma” címet viseli. E törvény 8. cikke (3) bekezdésének 3. és 4. pontja a következőképpen rendelkezik:

„(3) A tőkeegyesítő társaságra vonatkozóan a cégjegyzékbe a következő információkat kell bejegyezni:

[…]

3) a tőketőkeegyesítő társaság igazgatósága és (ha a tőkeegyesítő társaságnak van felügyelő bizottsága) a felügyelő bizottság tagjainak családi neve és utóneve, személyi azonosító száma (személyi azonosító szám hiányában születési ideje, a személyazonosító okmány száma és kiállításának időpontja, az okmányt kiállító ország és hatóság megnevezése) és az általuk betöltött tisztség;

4) az igazgatóság tagjainak azon jogosultsága, hogy a társaság nevében egyénileg vagy közösen kötelezettséget vállaljanak;”

7. A kereskedelmi törvénykönyv „Cégnyilvántartásban való közzététel” című 12. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A cégjegyzékbe történő bejegyzések harmadik személyekkel szemben a közzétételük időpontjától kezdve fejtenek ki joghatásokat. […]

[…]”.

8. A kereskedelmi törvénykönyv „A részvénykönyvbe bejegyzendő információk” címet viselő 235. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A részvénykönyvbe történő minden egyes bejegyzésnek tartalmaznia kell a társaság nevét, cégjegyzékszámát, székhelyét és adott esetben azt az információt, hogy a társaság felszámolási vagy fizetésképtelenségi eljárás alatt áll-e, valamint a »Részvénykönyvbe történő bejegyzés« dokumentum címét és a következő információkat:

1) a hivatkozási szám és a bejegyzés időpontja;

2) a bejegyzés hivatkozási száma, a részvénykönyvbe történő első bejegyzéstől kezdődő folyamatos számozással;

3) a részvényekkel kapcsolatos hivatkozási számok;

4) a részvényesekre vonatkozó adatok;

[11] 2000. április 13. *(Latvijas Vēstnesis*, 2000, 158/160. sz.).

a) természetes személyek esetében család- és utónév, személyi azonosító szám (személyi azonosító szám hiányában a születési idő, a személyazonosító okmány száma és kiállításának dátuma, az okmányt kiállító ország és hatóság megnevezése) és a cím, ahol a személy elérhető,

b) jogi személyek és személyegyesülések esetében a név, a nyilvántartási szám és a székhely;

5) a részvényes e-mail címe, ha a részvényes kérte, hogy a társaság ezt használja a vele való kapcsolattartásra;

6) az egyes részvényesek részvényeinek kategóriája, száma és névértéke, valamint a hozzájuk tartozó szavazatok száma;

7) a részvények kifizetésének állása;

8) a részvényesek közös képviselője, akit a jelen törvénykönyv 157. cikkében meghatározott eljárásnak megfelelően jelöltek ki, feltüntetve a jelen cikk (1) bekezdésének 4) és 5) pontjában említett információkat;

9) a társaság által megszerzett részvényekre vonatkozó információk, a megszerzés okainak megjelölésével.

[…]”

9. A Likums „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru” (a Lett Köztársaság cégnyilvántartásáról szóló törvény)[12] (a továbbiakban: cégnyilvántartásról szóló törvény) 4.[10. cikk] ének ötödik bekezdése, 4.[11. cikk]e első bekezdésének 2) pontja, 4.[15. cikk]e első bekezdése 2) pontjának b) alpontja, 4.[15. cikk]e első bekezdése 3) pontjának a) alpontja és 4.[15. cikk]ének második, harmadik és negyedik bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„4.[10. cikk] A cégjegyzékben szereplő információkhoz való hozzáférés joga

[…]

A cégnyilvántartás a nyilvántartási ügyirat nyilvános részében szereplő információkat és dokumentumokat (4.[15. cikk] első bekezdése) online adatátvitellel (beleértve a tömeges letöltést is) ingyenesen biztosítja.

[…]

4.[11. cikk] A cégnyilvántartás honlapján közzéteendő információk

A cégnyilvántartás biztosítja, hogy a nem azonosított felhasználók nyilvánosan hozzáférhessenek a honlapján a cégnyilvántartás keretében vezetett nyilvántartásokban szereplő jogi személyekre és jogi tényekre vonatkozó legfrissebb (naprakész) információkhoz:

[…]

[12] 1990. november 20. *(Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs*, 1990, 49. sz.).

2) a nyilvántartásban szereplő egyéb információk.

[…]

4.[15. cikk] A nyilvántartási ügyiratok nyilvános és nem nyilvános részei

A nyilvántartási ügyiratok nyilvános része a következőket tartalmazza:

[…]

2) a nyilvántartásba bejegyzett egyéb információk:

[…]

b) a tőkeegyesítő társaság részvénykönyvében (tagságának nyilvántartásában) e társaság részvényeseire (tagjaira) vonatkozóan tett bejegyzésben szereplő információ […];

[…]

3) a nyilvántartási ügyiratok részét képező következő dokumentumok:

a) a cégnyilvántartásban – […] a részvénykönyvben részvényesekre (tagokra) vonatkozóan tett bejegyzés, […]

[…]

A nyilvántartási ügyiratok részét képező, de e cikk első bekezdésében nem említett dokumentumok és információk a nyilvántartási ügyiratok nem nyilvános részében szerepelnek.

Ha a nyilvántartásba való bejegyzés vagy a nyilvántartásba felvett információ korlátozottan hozzáférhető információnak minősül, vagy a nyilvánosság általi hozzáférhetőségét jogszabály korlátozta, az a nyilvántartási ügyiratok nem nyilvános részében szerepel.

A nyilvántartási ügyiratok nem nyilvános részében szereplő információk és dokumentumok (e cikk 2) és 3) bekezdése) korlátozottan hozzáférhető információk, és azokhoz a bűnüldöző hatóságok a törvényekben és rendeletekben meghatározott feladatok ellátása érdekében, a Finanšu izlūkošanas dienests [(pénzügyi hírszerző szolgálat, Lettország)], továbbá a pénzmosás, valamint a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásának megelőzése területén működő felügyeleti és ellenőrző hatóságok korlátozás nélkül hozzáférhetnek, más hatóságoknak pedig indoklással ellátott kérelmet kell benyújtaniuk. A magánszemélyek a nyilvántartási ügyiratok nem nyilvános részében szereplő információkhoz és dokumentumokhoz való hozzáférés iránti kérelmet az Informācijas atklātības likums [(az információszabadságról szóló törvény)] szerinti, a korlátozottan hozzáférhető információk kérelmezésére vonatkozó eljárásnak megfelelően nyújthatnak be.”

III. Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

10. A Latvijas Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság) előtti eljárás kérelmezője egy részvénytársaság 17 kisebbségi részvényese. Úgy vélik, hogy a cégnyilvántartásról szóló törvény 4.[15. cikk]e (1) bekezdése 2) pontjának b) alpontja (a továbbiakban: vitatott rendelkezés) összeegyeztethetetlen a Latvijas Republikas Satversme (a Lett Köztársaság alkotmánya, a továbbiakban: lett alkotmány) 96. cikkével, amely kimondja, hogy „mindenkinek joga van magánéletének, otthonának és kapcsolattartásának sérthetetlenségéhez”.

11. A kérelmezők azt állítják, hogy a lett jogalkotó nem értékelte és nem indokolta, hogy miért szükséges a részvényesi információkat közölni és azokat általánosan hozzáférhető információnak minősíteni. Az információk a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételüket követően korlátozás nélkül felhasználhatók. Így nagy a kockázata annak, hogy a szóban forgó információkat tisztességtelen célokra, például csaláshoz, zsarolásra vagy megfélemlítésre használják fel. A kérelmezők szerint a vitatott rendelkezés alkotmányosságát a Luxembourg Business Registers ítélet fényében kell értékelni, amely a társaságok tényleges tulajdonosaira vonatkozó információk nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételére vonatkozott. Mivel a Bíróság ezen ügyben úgy ítélte meg, hogy a tényleges tulajdonosokra vonatkozó hasonló adatok nem lehetnek nyilvánosan hozzáférhetők, a részvényesek személyes adatainak a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele még kevésébe indokolt és arányos. A kérelmezők, mint kisebbségi részvényesek, nem tényleges tulajdonosai a részvénytársaságnak, és nem is a társaság végrehajtó vagy ügyvezető szervének felelős tagjai. Nincs joguk és lehetőségük arra, hogy ellenőrzést gyakoroljanak e társaság felett.

12. A Saeima (parlament) azt állítja, hogy a vitatott rendelkezés összhangban van a lett alkotmány 96. cikkével. Úgy véli, hogy az alapvető jogok korlátozása az átlátható üzleti környezet biztosítása, harmadik személyek érdekeinek védelme, a pénzmosás, valamint a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásánakmegelőzése, továbbá annak lehetővé tétele érdekében jogszerű, hogy mindenki teljesíthesse a Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likums (a nemzetközi szankciókról és a Lett Köztársaság nemzeti szankcióiról szóló törvény) szerinti kötelezettségeit. Ezen célok elérése érdekében szükséges, hogy a szóban forgó információk késedelem nélkül mindenki számára hozzáférhetők legyenek, anélkül, hogy kötelező lenne igazolni az információk kérelmezéséhez fűződő jogos érdeket. A Luxembourg Business Registers ítéletben kifejtett érvelés csak egy jogszerű célra – a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzésére – vonatkozott, nem alkalmazható a jelen ügyre, mivel a szóban forgó lett jogszabály több különböző olyan jogszerű célt szolgál, amelyek igazolják az alapvető jogok korlátozását.

13. A Datu valsts inspekcija (adatvédelmi hivatal, Lettország), amely *amicus curiae* minőségben avatkozott be a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárásba, úgy véli, hogy a GDPR-ben foglalt átláthatóság elvével ellentétben a cégnyilvántartásról szóló törvény nem határozza meg azt a konkrét célt, amelynek eléréséhez a részvénytársaságok részvényesei személyes adatainak kezelése szükséges. A kezelt adatok mennyiségét és azt a kérdést, hogy az adatkezelés célja nem érhető-e el az adatok kevésbé kiterjedt kezelésével, az adattakarékosság elvének fényében kell értékelni. Konkrétan meghatározott cél nélkül nem lehet értékelni a személyes adatok kezelése körének arányosságát. Ezért a célhoz kötöttség és az adattakarékosság elve nem teljesül.

14. A pénzügyi hírszerző szolgálat, amely szintén *amicus curiae* minőségben avatkozott be az alapeljárásba, úgy véli, hogy harmadik személyeknek hozzá kell férniük a szóban forgó információkhoz annak megállapításához, hogy a kereskedelmi partnert nem sújtották-e nemzetközi vagy nemzeti szankciókkal.

15. A kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a részvénytársaságok részvényesei a 2017/1132 irányelv 14. cikke d) pontja ii. alpontjának értelmében vett, a társaság ügyvitelében, felügyeletében, illetve ellenőrzésében részt vevő személyeknek minősülnek-e, és ezért az irányelv előírja-e az ilyen társaságok részvényeseire vonatkozó információk közlését. Abban az esetben, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy az ilyen részvényesek a 2017/1132 irányelv 14. cikke d) pontja ii. alpontjának hatálya alá tartoznak, és hogy a rájuk vonatkozó információkat ezen irányelv 16. cikkének (3) bekezdése szerint közölni kell és nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni, a kérdést előterjesztő bíróság többek között azt kérdezi, hogy érvényes-e az első rendelkezés a Charta 7. és 8. cikkének fényében.

16. A kérdést előterjesztő bíróság arra is keresi a választ, hogy a részvénytársaságok részvényesei személyes adatainak kezelése összhangban van-e a GDPR 5. cikke (1) bekezdésében meghatározott elvekkel, különösen az „adattakarékosság” elvével, amely az arányosság elvét tükrözi. Ezen elv nem zárja ki a személyes adatok nyilvánosan hozzáférhetővé tételét, amennyiben az a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontja értelmében az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítéséhez szükséges. A Charta 52. cikkének (1) bekezdése szerint azonban a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogok csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozhatók.

17. A kérdést előterjesztő bíróság különösen azt kérdezi, hogy többek között a Luxembourg Business Registers ítélet és a Manni ítélet[13] fényében úgy kell-e értelmezni a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy a részvénytársaság részvényesei személyes adatainak kezelése irányulhat harmadik személyek érdekeinek védelmére. A kérdést előterjesztő bíróság arra is keresi a választ, hogy a GDPR 5. cikkének (1) bekezdésében meghatározott elvek lehetővé teszik-e a tagállam számára, hogy e cél elérése érdekében olyan jogszabályt fogadjon el, amely alapján bárki megismerheti a részvénytársaság bármely részvényesének személyes adatait anélkül, hogy köteles lenne igazolni az ezen adatok megismeréséhez fűződő jogos érdekét. Ezen túlmenően a bíróság arra is keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy a részvénytársaság részvényesei személyes adatainak kezelése irányulhat a pénzmosás, valamint a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásának megelőzésére. E tekintetben a lett jogalkotó szerint a szóban forgó adatok nyilvánosan hozzáférhetővé tételének célja, hogy mindenki a lehető legnagyobb mértékben hozzájárulhasson az ilyen megelőzéshez.

18. Végül a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy a részvénytársaság részvényesei személyes adatainak kezelése irányulhat a nemzeti, nemzetközi és uniós szankciók végrehajtásához szükséges információk rendelkezésre bocsátására.

19. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a részvénytársaság részvényesei személyes adatainak nyilvánosan hozzáférhetővé tétele alkalmas, szükséges és megfelelő lehet e jogszerű célok eléréséhez. A személyes adatok online hozzáférhetővé tétele esetén azonban nem lehet

[13] 2017. március 9-i ítélet (C-398/15, a továbbiakban: Manni ítélet, EU:C:2017:197).

garantálni, hogy az ilyen adatok kezelése tisztességes módon történik, és nem kerül sor a fent említett célokkal összeegyeztethetetlen módon történő további kezelésükre, ahogyan azt a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja előírja. Ezért e bíróságnak kétségei merülnek egyrészt azzal kapcsolatban, hogy a szóban forgó közlés kiegyensúlyozottan mérlegeli-e a közérdekű célokat és a szóban forgó alapvető jogokat, másrészt azzal kapcsolatban, hogy a személyes adatokkal való visszaélés veszélye ellen elegendő biztosítékot nyújtanak-e.

20. A lett jog szerint a korlátozottan hozzáférhető információkhoz való hozzáférést írásban kell kérni, a kérelmezőnek indokolnia kell kérelmét, és meg kell jelölnie az információ felhasználásának célját. A korlátozottan hozzáférhető információk közlése esetén az ilyen információk címzettje vállalja, hogy azokat csak arra a célra használja fel, amelyre azokat kérte.[14] Ezen információk közlése több napot is igénybe vehet. Ha az információkérés megfelel a törvény követelményeinek, az információt csak elektronikus formában kérik, és nem igényel további kezelést, az információt 10 napon belül megadják. A kérdést előterjesztő bíróság ezért felteszi a kérdést, hogy a korlátozottan hozzáférhető információk kérelmezésére irányuló eljárás tekinthető-e olyan másik eszköznek, amellyel a fenti célok észszerűen és ugyanolyan hatékonyan megvalósíthatók.

21. A Latvijas Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság, Lettország) tehát úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a 2017/1132 irányelv 14. cikkének d) pontjában szereplő »a társaság ügyvitelében, felügyeletében, illetve ellenőrzésében« részt vevő személyek fogalmát, hogy az a részvénytársaság bármely részvényesét jelenti, és így a tagállam köteles a 2017/1132 irányelv 16. cikkének (3) bekezdésével összhangban a részvénytársaság minden egyes részvényesére vonatkozó információkat közölni és a nyilvántartásban nyilvánosan hozzáférhetővé tenni?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, érvényes-e a 2017/1132 irányelv 14. cikke d) pontjának ii. alpontja a Charta 7. cikke által biztosított, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog és a Charta 8. cikke által biztosított, a személyes adatok védelméhez való jog fényében, amennyiben az előírja a részvénytársaság egyes részvényeseire vonatkozó adatok közlését?

3) Úgy kell-e értelmezni [a GDPR] 5. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy a részvénytársaság részvényesei személyes adatainak kezelése irányulhat egyrészt az átlátható üzleti környezet biztosítására és harmadik személyek érdekeinek védelmére, másrészt a pénzmosás és [a terrorizmus, valamint a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásának megelőzésére], harmadrészt pedig a nemzeti, nemzetközi és [uniós] szankciók végrehajtásához szükséges információk rendelkezésre bocsátására?

4) A [GDPR] 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt elvek lehetővé teszik-e a fenti célok érdekében olyan nemzeti szabályok megállapítását, amelyek alapján bárki megismerheti a részvénytársaság bármely részvényesének személyes adatait anélkül, hogy az adatok megismeréséhez fűződő jogos érdekét igazolnia kellene?”

[14] Lásd az információszabadságról szóló törvény 11. cikkének (4) bekezdését.

IV. A Bíróság előtti eljárás

22. A és társai kérelmezők, a finn, a lett, a norvég, a lengyel és a svéd kormány, az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket nyújtott be.

23. A svéd kormány,[15] a Parlament és a Tanács által előterjesztett észrevételek csak a kérdést előterjesztő bíróság első és második kérdésére vonatkoznak.

V. Értékelés

A. Az első és a második kérdésről

24. Az első kérdésével a Latvijas Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság) azt kívánja megtudni, hogy a 2017/1132 irányelv 14. cikke d) pontjának ii. alpontját, amely a „társaság ügyvitelében, felügyeletében, illetve ellenőrzésében” részt vevő személyekre hivatkozik, úgy kell-e értelmezni, hogy az a részvénytársaság bármely részvényesét jelenti,[16] és ezáltal a tagállamok kötelesek a 2017/1132 irányelv 16. cikkének (3) bekezdésével összhangban az ilyen társaság minden egyes részvényese vonatkozásában információkat közölni és a nyilvántartásban nyilvánosan hozzáférhetővé tenni.

25. A 2017/1132 irányelv 14. cikke d) pontjának megfelelően a tagállamoknak meg kell hozniuk a szükséges intézkedéseket a társaságok adatközlésének biztosításához, azon személyek kijelölése, megbízásuk megszűnése és személyes adatai tekintetében, akik a jogszabályok értelmében létrehozott szervként, illetve bármely ilyen szerv tagjaiként jogosultak a társaság képviseletére harmadik személyekkel szemben és peres eljárásokban, valamint akik részt vesznek a társaság ügyvitelében, felügyeletében, illetve ellenőrzésében. Az észrevételeket előterjesztő valamennyi fél és érdekelt úgy véli, hogy a 2017/1132 irányelv 14. cikke d) pontjának ii. alpontja nem értelmezhető úgy, hogy az a részvénytársaság bármely részvényesére hivatkozik.

26. Hangsúlyozni kell, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtti alapeljárás 17 kisebbségi részvényes által indított eljárással kapcsolatos. Az értékelésem ezért erre a helyzetre korlátozódik. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezésekor nem csupán annak szövegét kell figyelembe venni, hanem összefüggéseit, és azon szabályozás céljait is, amelyeknek a részét képezi.[17]

27. A 2017/1132 irányelv 14. cikkének d) pontja nem hivatkozik sem részvényesekre, sem pedig közgyűlésre.[18] Ezenfelül a 2017/1132 irányelv 14. cikke d) pontjának ii. alpontjában szereplő, „részt vesznek a társaság ügyvitelében, felügyeletében, illetve ellenőrzésében” fogalmat az irányelv

15 A svéd kormány hivatalosan a kérdést előterjesztő bíróság első kérdésével kapcsolatban nyújtott be észrevételeket. Ugyanakkor azt is megállapította, hogy a 2017/1132 irányelv 14. cikke d) pontjának ii. alpontja a Charta 7. és 8. cikkének fényében érvényes, és észrevételeiben így a kérdést előterjesztő bíróság második kérdésével is foglalkozott.

16 A 2017/1132 irányelv 13. cikkéből és ezen irányelv II. mellékletéből – amely utóbbi Lettország tekintetében az „akciju sabiedrība, sabiedrība ar ierobežotu atbildību, komanditsabiedrība” társasági formákra hivatkozik – kitűnik, hogy ezen irányelv 14. cikke d) pontjának ii. alpontja és 16. cikkének (3) bekezdése többek között a lett jog szerinti részvénytársaságokra vonatkozik. Az angol nyelvet illetően pusztán szemléltető jelleggel meg kell jegyezni, hogy ezen irányelv II. melléklete Írország tekintetében a „companies incorporated with limited liability” társasági formára hivatkozik.

17 Lásd ebben az értelemben: 2023. december 21-i DOBELES AUTOBUSU PARKS és társai ítélet (C-421/22, EU:C:2023:1028, 40. pont).

18 Pusztán szemléltető jelleggel lásd a 2017/1132 irányelv 72. cikkét, amely „részvényesekre”, „közgyűlésre” és „ügyviteli vagy ügyvezetői szervre” hivatkozik. Egyértelmű, hogy e kifejezések a 2017/1132 irányelv alkalmazásában három különböző jogi fogalmat takarnak.

nem határozza meg,[19] a Bíróság pedig nem értelmezte ezt a rendelkezést. Az ilyen meghatározás(ok) hiánya ellenére többek között a 2017/1132 irányelv 60. és 64. cikkéből kitűnik, hogy ezen irányelv alkalmazásában különbséget kell tenni a társaság ügyviteli vagy ügyvezető szerve és a közgyűlés között. Ez a megkülönböztetés véleményem szerint még inkább érvényes az egyes részvényesek tekintetében.

28. Ezenfelül a 2017/1132 irányelv 14. cikkének d) pontjában szereplő „kijelölés” és „megbízás megszűnése” kifejezés nincs összhangban a részvénytársaság részvényeseinek jogállásával. Bár *egyes* részvényesek kijelölhetők a 2017/1132 irányelv 14. cikkének d) pontjában említett szervekbe és elláthatják a 2017/1132 irányelv 14. cikkének d) pontjában említett feladatokat, a többek között a részvényes személyazonosságának és személyes adatainak közlésére vonatkozó kötelezettség ebben az összefüggésben elválaszthatatlanul a szóban forgó szervbe történő kijelölésén vagy a megbízatás megszűnésén és bizonyos feladatok ellátására való jogosultságon, nem pedig részvényesi minőségén alapul.[20] Ezzel szemben a részvényesek pusztán a társaságban fennálló részesedésük, nem pedig a társaság „szervébe” történő „kijelölés” alapján rendelkeznek és élhetnek e minőséggel, valamint az ehhez kapcsolódó jogokkal és kötelezettségekkel, beleértve a társaság közgyűlésén való részvétel és szavazás jogát. A „kijelölés” és a „megbízás megszűnése” kifejezés, amely a társaságon belüli konkrét megbízatásra vagy feladatra utal,[21] ezért a 2017/1132 irányelv 14. cikke d) pontjának összefüggésében nincs összhangban a részvényesi minőséggel és az ahhoz kapcsolódó jogokkal és kötelezettségekkel.

29. A 2017/1132 irányelv 14. cikke d) pontja ii. alpontjának szövegéből és az irányelven belüli szövegkörnyezetéből következik, hogy az nem a szó szoros értelmében vett részvényesekre alkalmazandó.

30. A 2017/1132 irányelv célkitűzéseit illetően ezen irányelv 1. cikkének második bekezdése úgy rendelkezik, hogy az irányelv „az egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében [az EUMSZ] 54. [cikk] második bekezdése szerinti társaságoknak a részvénytársaságok és korlátolt felelősségű társaságok adatközlése, az általuk vállalt kötelezettségek érvényessége, illetve a társaság érvénytelensége tekintetében előírt biztosítékok összehangolása” vonatkozásában tartalmaz rendelkezéseket.[22] A 2017/1132 irányelv 14. cikke az érintett társaságok által közlendő okiratok és adatok minimális

19 Lásd még a 2017/1132 irányelv 3. cikkének e) pontját, amely előírja, hogy „[a] társaság alapszabályában vagy alapító okiratában minden esetben szerepelnie kell legalább a következő információnak”: „[…] a társaság harmadik személyekkel szembeni képviseletéért, ügyviteléért, ügyvezetéséért, felügyeletéért vagy ellenőrzéséért felelős szervek tagjai számára és ezek jelölési eljárásaira, valamint hatáskörök e szervek közötti megosztására vonatkozó szabályok, amennyiben nincsenek jogszabályban meghatározva”.

20 Lásd ezzel szemben a 2009/102/EK és az (EU) 2017/1132 irányelvnek a digitális eszközök és folyamatok társasági jog terén történő használatának további kiterjesztése és korszerűsítése tekintetében történő módosításáról szóló, 2024. december 19-i (EU) 2025/25 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L, 2025/25) 1. cikkét, amely a 2009/102 irányelv 3. cikkének helyébe lépett, és amely szerint „[h]a egy társaság azért válik egyszemélyes társasággá, mert az összes üzletrészének tulajdonát egyetlen személy szerzi meg, úgy ezt a tényt, az egyedüli tag személyének megjelölésével együtt, [a 2017/1132 irányelv] 16. cikkének (1) és (2) bekezdésében említett aktában vagy nyilvántartásban kell rögzíteni, illetve bejegyeztetni, és az említett irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében említett, a nyilvántartások összekapcsolására szolgáló rendszeren keresztül nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni”. Ebből következik, hogy amennyiben az uniós jogalkotó többek között a 2017/1132 irányelv 16. cikkének megfelelően előírja a társaság egyes részvényeseire vonatkozó információk nyilvántartásban történő közlését, e követelményt egyértelműen fogalmazza meg.

21 Lásd a 2017/1132 irányelvnek a társaság ügyviteli és ügyvezető szervei tagjainak bizonyos esetekben fennálló polgári jogi felelősségére vonatkozó 106. és 152. cikkét.

22 A Bíróság megállapította, hogy a 2017/1132 irányelv (7) és (8) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy az abban előírt adatszolgáltatás különösen harmadik személyek érdekeinek a részvénytársaságokkal és a korlátolt felelősségű társaságokkal szembeni védelmére irányul, mivel ezeknek a társaságoknak kizárólag a társasági vagyonuk áll rendelkezésükre biztosítékul harmadik személyek számára. E célból az érintett társaság lényeges okirataiba betekintést kell biztosítani annak érdekében, hogy harmadik személyek megbizonyosodhassanak ezek tartalmáról és a társaságra vonatkozó egyéb adatokról, különösen a társaság nevében történő kötelezettségvállalásra feljogosított személyek adatait illetően (2024. október 4-i Agentsia po vpisvaniyata ítélet, C-200/23, a továbbiakban: Agentsia po vpisvaniyata ítélet, EU:C:2024:827, 77. pont).

körét[23] sorolja fel. Ezeket az okiratokat és adatokat az irányelv 16. cikke (3)–(5) bekezdésének megfelelően az aktában kell tárolni, illetve a nyilvántartásba be kell vezetni, kérelemre teljes vagy részleges másolatot elérhetővé kell tenni, és a teljes szövegnek vagy egy részének a tagállam által e célra kijelölt nemzeti hivatalos lapban történő közzététele útján, illetve utalással, vagy ugyanolyan hatékony eszközzel biztosítani kell a közzétételüket.[24]

31. Mivel a 2017/1132 irányelv, és különösen ezen irányelv 14. cikke d) pontjának célja a társaság részvényeseinek és harmadik személyek érdekeinek védelme azáltal, hogy megköveteli azon meghatározott személyekre vonatkozó információk közlését, akiknek a feladatai vagy jogkörei ezen érdekeket sértő módon gyakorolhatók,[25] nem látom, hogy az egyes részvényesek, különösen a társaságon belül különösebb feladattal vagy jogkörrel nem rendelkező kisebbségi részvényesek személyazonosságával kapcsolatos fokozott átláthatóság[26] hogyan szolgálná ezt a célt.

32. E tekintetben a Bíróság a Manni ítéletben[27] hangsúlyozta, hogy a többek között a 68/151 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a 2017/1132 irányelv 14. cikke d) pontjának megfelelő d) pontja alapján szolgáltatott adatok korlátozottak.[28] A 2017/1132 irányelv 14. cikke d) pontjának olyan értelmezése, amely minden egyes részvényesre vonatkozó információra kiterjedne, nyilvánvalóan nem ilyen jellegű.[29] A 2017/1132 irányelv (3), (7) és (8) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy az irányelv a társasági jog „bizonyos vonatkozásainak”[30] pusztán minimális harmonizációját vagy összehangolását biztosítja a részvényesek, a hitelezők és más harmadik

23 Ez nyilvánvaló a 2017/1132 irányelv 14. cikkében szereplő „legalább” kifejezésből. Lásd még az ezen irányelv (8) preambulumbekezdésében szereplő „lényeges okiratok” kifejezést.

24 Lásd: Agentsia po vpisvaniyata ítélet, 53. pont.

25 Lásd a 2017/1132 irányelv (3), (7) és (8) preambulumbekezdését. A 2017/1132 irányelv (3) preambulumbekezdése a hitelezők védelmére, míg a (7) és (8) preambulumbekezdése, valamint a 14. cikke d) pontjának i) alpontja harmadik személyekre utal. Úgy vélem, hogy bár e kifejezések nem szinonimák, a 2017/1132 irányelv értelmében leginkább védelemre szoruló harmadik személyek a társaságok hitelezői. Az EUMSZ 50. cikk (2) bekezdésének g) pontja, amely ezen irányelv egyik jogalapja, azonban úgy fogalmaz, hogy általában véve védeni kell a harmadik személyek érdekeit, anélkül hogy megkülönböztetne vagy kizárna bármely olyan kategóriát, amely e kifejezés hatálya alá tartozik, következésképpen pedig az e cikkben említett harmadik személyek nem jelenthetik kizárólag az érintett társaság hitelezőit. Lásd analógia útján: Manni ítélet, 51. pont.

26 A 2017/1132 irányelv 14. cikkének d) pontjában szereplő, „jogosultak a társaság képviseletére harmadik személyekkel szemben és peres eljárásokban” és „részt vesznek a társaság ügyvitelében, felügyeletében, illetve ellenőrzésében” megfogalmazás *noscitur a sociis*-nak tekinthető. Az uniós jogalkotó szándéka tehát az volt, hogy e szövegrészeket hasonlóképpen kezeljék. A részvénytársaság kisebbségi részvényesének e minősége önmagában nem jogosítja fel a részvényest arra, hogy a társaságot harmadik személyekkel szemben és peres eljárásokban képviselje.

27 A Manni ítélet a módosított, az egész Közösségre kiterjedő egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 58. cikkének (2) bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló, 1968. március 9-i 68/151/EGK első tanácsi irányelv (HL 1968. L 65., 8. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 3. o.), valamint a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1995. L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.) értelmezésére vonatkozott. A 68/151 irányelvet az egész Közösségre kiterjedő egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 48. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/101/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 258., 11. o.) hatályon kívül helyezte, és annak helyébe lépett, amely utóbbit később módosította a 2012. június 13-i 2012/17/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2012. L 156., 1. o.). A 95/46 irányelvet hatályon kívül helyezte és felváltotta a GDPR.

28 Lásd az 58. pontot. Ez az ügy nemcsak azon személyek személyazonosságának és az általuk betöltött tisztségeknek a közlésére vonatkozik, akik jogosultak az érintett társaság képviseletére, vagy részt vesznek e társaság ügyvezetésében, felügyeletében, illetve ellenőrzésében, hanem a felszámolók kinevezésére és jogkörére vonatkozó adatok közlésére is. Lásd ezzel szemben a Luxembourg Business Registers ítélet 63–88. pontját, amelyben a Bíróság lényegében úgy ítélte meg, hogy azon követelmény, amely szerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a tényleges tulajdonos személyazonosságára, valamint a társaságokban vagy más jogi entitásokban fennálló tényleges érdekeltségeinek jellegére és terjedelmére vonatkozó információk minden esetben hozzáférhetők legyenek a nyilvánosság számára, sérti az arányosság elvét, mivel a Charta 7. és 8. cikkében biztosított jogokba való beavatkozás nem korlátozódott a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megakadályozásához feltétlenül szükséges mértékre, és szigorú értelemben véve aránytalan volt.

29 Úgy vélem továbbá, hogy egy ilyen széles körű adatközlés nem igazán egyeztethető össze a nyilvános részvénytársaság fogalmával. Ez talán még nyilvánvalóbb a 2017/1132 irányelv II. mellékletében használt, spanyol „*sociedad anónima*”, a francia „*société anonyme*” és a portugál „*sociedade anónima de responsabilidade limitada*” kifejezések jelentéséből.

30 Lásd magának a 2017/1132 irányelvnek a címét.

személyek védelme érdekében. A tagállamok így az uniós jog,[31] különösen a GDPR[32] és az arányosság elvének keretein belül a társasági jog területén szigorúbb vagy kiegészítő szabályokat fogadhatnak el vagy tarthatnak hatályban.

33. Ezért úgy vélem, hogy a 2017/1132 irányelv 14. cikkének d) pontjában használt, „a társaság ügyvitelében, felügyeletében, illetve ellenőrzésében" részt vevő személyek fogalmát nem lehet úgy értelmezni, hogy az a részvénytársaság bármely részvényesét jelenti. A tagállamok nem kötelesek a 2017/1132 irányelv 16. cikkének (3) bekezdésével összhangban a részvénytársaság minden egyes részvényesére vonatkozó információkat közölni és a nyilvántartásban nyilvánosan hozzáférhetővé tenni.

34. Mivel az előterjesztő bíróság második kérdése az első kérdésre adott igenlő választól függ, úgy vélem, hogy a 2017/1132 irányelv 14. cikke d) pontja ii. alpontjának – a Charta 7. és 8. cikkének fényében vizsgált – érvényességére vonatkozó második kérdés tárgytalan.

B. A harmadik és a negyedik kérdésről

35. A harmadik és negyedik kérdésével[33] az előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy úgy kell-e értelmezni a GDPR 5. cikkének (1) bekezdését, hogy az a következő célokból lehetővé teszi a részvénytársaság részvényesei bizonyos személyes adatainak kezelését, azáltal, hogy azokat bárki számára hozzáférhetővé teszi anélkül, hogy igazolnia kellene az ilyen adatok megismeréséhez fűződő jogos érdeket: i. átlátható üzleti környezet biztosítása és harmadik személyek érdekeinek védelme; ii. a pénzmosás, valamint a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásának megelőzése; valamint iii. a nemzeti, nemzetközi és uniós szankciók végrehajtásához szükséges információk rendelkezésre bocsátása. E tekintetben a Latvijas Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság) arra keresi a választ, hogy teljesül-e a GDPR[34] 5. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjában foglalt „célhoz kötöttség" és „adattakarékosság" elve.[35]

36. A Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból kiderül, hogy a lett jog alapján létrejött részvénytársaságok részvényeseire vonatkozó bizonyos meghatározott információk nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételére vonatkozó, a lett jog szerinti követelmény a GDPR tárgyi hatálya alá tartozik. A GDPR 2. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy e rendeletet „kell alkalmazni a személyes adatok részben vagy egészben automatizált módon történő kezelésére, valamint azoknak a személyes adatoknak a nem automatizált módon történő kezelésére, amelyek valamely nyilvántartási rendszer részét képezik, vagy amelyeket egy nyilvántartási rendszer részévé kívánnak tenni", anélkül hogy különbséget tenne az érintett adatkezelési művelet adatkezelőjének

31 Lásd analógia útján: 2024. április 18-i Citadeles nekustamie īpašumi ítélet (C-22/23, EU:C:2024:327, 48. pont).

32 Az (EU) 2017/1132 irányelvnek a digitális eszközök és folyamatok társasági jog terén történő használata tekintetében történő módosításáról szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1151 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2019. L 186., 80. o.) módosított 2017/1132 irányelv 161. cikkének megfelelően bármely személyes adat ezen irányelvvel összefüggésben végzett kezelésére a GDPR alkalmazandó.

33 Úgy vélem, hogy e két kérdést helyénvaló együttesen megválaszolni.

34 A kérdést előterjesztő bíróság kérdéseinek megválaszolásához szükségesnek tartom a GDPR egyéb rendelkezéseinek, különösen 6. cikkének vizsgálatát.

35 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikk által létrehozott együttműködési rendszer a tagállami bíróságok és a Bíróság feladatainak egyértelmű szétválasztásán alapul. A fenti cikk alapján kezdeményezett eljárás keretében a nemzeti jogszabályok értelmezése a nemzeti bíróságok feladata, nem pedig a Bíróságé, és ez utóbbi nem dönthet a belső jogszabályoknak az uniós jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségéről. A Bíróság azonban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy tájékoztassa a nemzeti bíróságot minden olyan, az uniós jog értelmezésére vonatkozó szempontról, amely lehetővé teszi számára a belső jogszabályok uniós jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségének értékelését (2025. szeptember 11-i Cairo Network és társai ítélet, C-764/23–C-766/23, EU:C:2025:691, 43. pont).

személye alapján. Ebből következik, hogy a GDPR 2. cikkének (2) és (3) bekezdésében említett esetek kivételével e rendelet mind a magánszemélyek, mind pedig a hatóságok által végzett adatkezelési műveletekre alkalmazandó. [36]

37. Bár a személyes adatoknak a tagállamok által, az EU-Szerződés V. címének közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó 2. fejezete alkalmazási körébe tartozó tevékenységeik során végzett feldolgozása ki van zárva a GDPR tárgyi hatálya alól, úgy vélem, hogy e rendelet alkalmazandó a személyes adatoknak az EUMSZ 215. cikk alkalmazási körébe tartozó tevékenységek során végzett kezelésére. [37] Hangsúlyozni kell azonban, hogy az érintettnek a GDPR szerinti bizonyos jogai e rendelet 23. cikkével összhangban korlátozhatók. Például a GDPR 23. cikke (1) bekezdésének a) pontja előírja, hogy bizonyos körülmények között a nemzetbiztonság védelme érdekében korlátozások alkalmazhatók.

38. A jelen ügyben nem vitatott, hogy a lett jog szerinti azon jogi kötelezettség, [38] hogy a lett jog alapján létrejött részvénytársaságok természetes személy részvényeseire vonatkozó információkat – köztük a családi és utónevet, a személyi azonosító számot, a kapcsolattartási címet vagy e-mail címet, a részvényeik számát és névértékét, valamint az e részvényekhez tartozó szavazatok számát – hozzáférhetővé kell tenni, a GDPR 4. cikkének 1. és 2. pontja alkalmazásában személyesadat-kezelésnek minősül. [39]

39. Mivel a szóban forgó nemzeti rendelkezések a GDPR hatálya alá tartozó személyes adatok kezelésével járnak, a Lett Köztársaságnak többek között a GDPR-t kellett alkalmaznia. Ebből következik, hogy a nyilvánosság bármely tagjának az említett adatokhoz való hozzáférése érinti az érintett személyek magánéletének tiszteletben tartásához való, a Charta 7. cikkében biztosított alapvető jogát. Ezenkívül ezen adatok nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele a Charta 8. cikkének hatálya alá tartozó személyesadat-kezelésnek minősül. Ezenfelül ugyanezen személyes adatok harmadik személyek számára történő hozzáférhetővé tétele a Charta 7. és 8. cikkében foglalt alapvető jogokba való beavatkozásnak minősül, függetlenül a közölt információk későbbi felhasználásától. A Bíróság azonban megállapította, hogy amennyiben a személyes adatok GDPR értelmében vett jogszerű kezelésének feltételei teljesülnek, az adatkezelést főszabály szerint úgy kell tekinteni, hogy az megfelel a Charta 7. és 8. cikkében meghatározott követelményeknek is. [40]

40. A GDPR (4) és (10) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 1. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, hogy e rendelet célja többek között a természetes személyek alapvető jogai és szabadságai magas szintű védelmének biztosítása a személyes adatok kezelése tekintetében. [41]

36 2023. március 2-i Norra Stockholm Bygg ítélet (C-268/21, EU:C:2023:145, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Bíróság megállapította, hogy a GDPR tárgyi hatályának a 2. cikk (1) bekezdésében szereplő meghatározása igen tág, és hogy az e hatály alóli, a 2. cikk (2) bekezdésében előírt kivételeket szigorúan kell értelmezni (2023. március 30-i Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer ítélet, C-34/21, EU:C:2023:270, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

37 Lásd analógia útján: 2020. október 6-i Bank Refah Kargaran kontra Tanács ítélet (C-134/19 P, EU:C:2020:793, 29., 30. és 37. pont). Az EU-Szerződés V. címének 2. fejezete és az EUMSZ 215. cikk közötti kapcsolat magyarázatát illetően lásd: a Čiekuri-Shishki ügyre vonatkozó indítványom (C-480/24, EU:C:2025:672, 27., 28., 32. és 33. pont).

38 Lásd a kereskedelmi törvénykönyv 235. cikkének (1) bekezdését, valamint a cégnyilvántartásról szóló törvény 4.[10. cikk]ének ötödik bekezdését, 4.[11. cikk]e első bekezdésének 2) pontját, továbbá 4.[15. cikk]e első bekezdése 2) pontjának b) alpontját és 3) pontjának a) alpontját.

39 Lásd analógia útján: 2022. február 24-i Valsts ieņēmumu dienests (Személyes adatok adóügyi célból történő kezelése) ítélet (C-175/20, EU:C:2022:124, 30–38. pont); 2022. augusztus 1-jei Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ítélet (C-184/20, EU:C:2022:601, 65. pont). Lásd még: 2025. április 3-i Ministerstvo zdravotnictví (Jogi személy képviselőjére vonatkozó adatok) ítélet (C-710/23, EU:C:2025:231, 22–31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

40 Lásd analógia útján: 2023. június 5-i Bizottság kontra Lengyelország (A bírák függetlensége és magánélete) ítélet (C-204/21, EU:C:2023:442, 327–329. és 332. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 2023. június 5-i Bizottság kontra Lengyelország (A bírák függetlensége és magánélete) ítélet (C-204/21, EU:C:2023:442, 332. pont).

41. A GDPR biztosítja a természetes személyek alapvető jogainak és szabadságainak védelmére vonatkozó szabályok következetes és egységes alkalmazását személyes adataik kezelése tekintetében az Unió egész területén. Minden személyesadat-kezelésnek – a GDPR 23. cikkében megengedett eltérésekre is figyelemmel –[42] tiszteletben kell tartania a személyes adatok kezelésére vonatkozó elveket, valamint az érintett személynek az e rendelet II., illetve III. fejezetében foglalt jogait. Konkrétabban, bármely személyesadat-kezelésnek meg kell felelnie egyrészről a GDPR 5. cikkében kimondott elveknek, másrészről pedig az ugyanezen rendelet 6. cikkében felsorolt jogszerűségi feltételeknek.[43] Ezenfelül tiszteletben kell tartani az érintettnek a GDPR 12–22. cikkében foglalt jogait.[44]

42. A GDPR 5. cikkének (1) bekezdésével összhangban a személyes adatokat számos meghatározott elvnek megfelelően kell kezelni. Így többek között a személyes adatok kezelését jogszerűen és tisztességesen és az érintett számára átlátható módon kell végezni,[45] személyes adatok gyűjtése csak meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból történhet;[46] a személyes adatoknak az adatkezelés céljai szempontjából megfelelőnek és relevánsnak kell lenniük, és a szükségesre kell korlátozódniuk;[47], pontosnak és szükség esetén naprakésznek kell lenniük;[48] a személyes adatok tárolásának olyan formában kell történnie, amely az érintettek azonosítását csak az adatok kezelése céljainak eléréséhez szükséges ideig teszi lehetővé,[49] valamint a személyes adatok kezelését oly módon kell végezni, hogy biztosítva legyen a személyes adatok megfelelő biztonsága.[50] A személyes adatok kezelésére vonatkozó ezen elvek együttesen alkalmazandók.[51]

43. A GDPR 6. cikke (1) bekezdésének első albekezdése kimerítő és korlátozó jelleggel sorolja fel azokat az eseteket, amelyekben a személyes adatok kezelése jogszerűnek tekinthető.[52] Így az adatkezelésnek ahhoz, hogy jogszerű legyen, a GDPR 6. cikke (1) bekezdésének első albekezdésében meghatározott esetek valamelyikébe kell tartoznia.[53] Bár a Latvijas Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság) nem állítja kifejezetten, hogy a jelen esetben a szóban forgó személyes adatok kezelése a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontján alapul,

42 Lásd még a GDPR (73) preambulumbekezdését.

43 2020. október 6-i La Quadrature du Net és társai ítélet (C-511/18, C-512/18 és C-520/18, EU:C:2020:791, 207. és 208. pont, valamint a hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2025. április 3-i Ministerstvo zdravotnictví (Jogi személy képviselőjére vonatkozó adatok) ítélet (C-710/23, EU:C:2025:231, 33. pont).

44 2024. július 11-i Meta Platforms Ireland (Képviseleti kereset) ítélet (C-757/22, EU:C:2024:598, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd azonban a GDPR 23. cikkét.

45 Lásd a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének a) pontját.

46 Lásd a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének b) pontját. E rendelkezés rögzíti a célhoz kötöttség elvét. Lásd még a Charta 8. cikkének (2) bekezdését, amely megköveteli, hogy a személyes adatokat tisztességesen, meghatározott célokra kezeljék.

47 Lásd a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének c) pontját. E rendelkezés rögzíti az adattakarékosság elvét, amely az arányosság elvét fejezi ki. Lásd ebben az értelemben: 2025. január 9-i Mousse ítélet (C-394/23, EU:C:2025:2, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az adattakarékosság elve többek között megköveteli az adatkezelőtől, hogy a szóban forgó személyes adatok gyűjtésének időszakát a tervezett adatkezelés céljára tekintettel a feltétlenül szükséges mértékre korlátozza. Ezen túlmenően az adatkezelő nem végezheti általános jelleggel és különbségtétel nélkül a személyes adatok gyűjtését, és tartózkodnia kell az adatkezelés céljai szempontjából nem feltétlenül szükséges adatok gyűjtésétől (2024. október 4-i Schrems [Nagy nyilvánosság előtti adatközlés] ítélet, C-446/21, EU:C:2024:834, 52. és 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 Lásd a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének d) pontját.

49 Lásd a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének e) pontját.

50 Lásd a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének f) pontját.

51 2022. október 20-i Digi ítélet (C-77/21, EU:C:2022:805, 47. pont). Emellett a GDPR 5. cikke (2) bekezdésének megfelelően az adatkezelőre hárul annak bizonyítása, hogy ezen adatokat az 5. cikk (1) bekezdésének megfelelően gyűjtik. Ezt az „elszámoltathatóság elvének” nevezik (2024. március 14-i Újpesti Polgármesteri Hivatal ítélet, C-46/23, EU:C:2024:239, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima (Büntetőpontok) ítélet (C-439/19, EU:C:2021:504, 99. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

53 A GDPR 6. cikke (1) bekezdésének első albekezdése ezért átfedésben van az e rendelet 5. cikke (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott jogszerű adatkezelés elvével és kiterjed arra. Lásd ebben az értelemben: 2022. október 20-i Digi ítélet (C-77/21, EU:C:2022:805, 49. és 56–59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

ez az egyetlen eset a GDPR 6. cikke (1) bekezdésének első albekezdésében, amelyre e bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében hivatkozik.[54] Mivel a szóban forgó adatkezelés kifejezetten nemzeti jogszabályon alapul, illetve azt kifejezetten nemzeti jogszabály írja elő,[55] nem pedig „közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges";[56] úgy vélem, hogy ezen adatkezelés a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontján alapul, mivel az adatkezelés az adatkezelőre vonatkozóan a tagállami jog – a jelen ügyben a lett jog – által előírt jogi kötelezettség teljesítéséhez szükséges.[57] A tagállam cégnyilvántartásának vezetésével megbízott hatóság, amely e nyilvántartásban olyan személyes adatokat tesz közzé, amelyeket a 2017/1132 irányelv értelmében kötelezően közölni kell, ezen adatok tekintetében „adatkezelőnek" minősül, különösen amennyiben azokat a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi.[58]

44. A GDPR 6. cikkének (3) bekezdése a 6. cikk (1) bekezdése első albekezdésének c) pontja szerint jogszerű adatkezelés esetei vonatkozásában[59] többek között pontosítja, hogy az adatkezelés célját „e jogalapra hivatkozással kell meghatározni",[60] és hogy a jogalapnak közérdekű célt kell szolgálnia, és arányosnak kell lennie az elérni kívánt jogszerű céllal.[61]

45. A Bíróság rendelkezésére álló iratanyagból nem egyértelmű, hogy a jelen ügyben teljesült-e az a követelmény, hogy az adatkezelés célját vagy céljait „e jogalapra hivatkozással kell meghatározni". Az adatvédelmi hivatal a kérdést előterjesztő bíróság elé terjesztett észrevételeiben megállapította, hogy a cégnyilvántartásról szóló törvény nem határozza meg azon célt, illetve célokat, amelyhez, illetve amelyekhez szükséges a részvénytársaságok részvényesei személyes adatainak kezelése. A kérdést előterjesztő bíróságnak kell tehát ellenőriznie, hogy a GDPR 6. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelmény teljesült-e a három szóban forgó cél tekintetében. A szóban forgó követelménynek való meg nem felelés a személyes adatok kezelését ellentétessé teszi a GDPR 6. cikkének (3) bekezdésével.[62] Mivel a 27 tagállamban különböző

54 A Bizottság úgy véli, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a jelen ügyben az adatkezelés a GDPR 6. cikke (1) bekezdés első albekezdésének c) pontján alapul. A norvég kormány azt állítja, hogy a negyedik kérdés alapjául szolgáló nemzeti szabályozás a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontja szerinti, a szóban forgó információk kezelésére vonatkozó „jogi kötelezettségnek" minősül. A lengyel és a finn kormány azonban a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének e) pontjára is hivatkozik.

55 Lásd többek között a cégnyilvántartásról szóló törvény 4.[10. cikk]ének ötödik bekezdését, 4.[11. cikk]e első bekezdésének 2) pontját, valamint 4.[15. cikk]e első bekezdése 2) pontjának b) alpontját és 3) pontjának a) alpontját.

56 Lásd a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének e) pontját. E rendelkezés némileg hasonlít az EUMSZ 352. cikkben szereplő rugalmassági záradékhoz, amely bizonyos feltételek mellett lehetővé teszi a jogszerű cél eléréséhez szükséges intézkedések meghozatalát, még akkor is, ha azok meghozatalát nem írják elő kifejezetten.

57 Lásd analógia útján: 2023. június 5-i Bizottság kontra Lengyelország (A bírák függetlensége és magánélete) ítélet (C-204/21, EU:C:2023:442, 339. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2022. augusztus 1-jei Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ítélet (C-184/20, EU:C:2022:601, 71. pont). Lásd ezzel szemben az Agentsia po vpisvaniyata ítéletet (107–110. pont), amelyben a Bíróság úgy vélte, hogy a személyes adatok kezelése nem az uniós vagy a tagállami jog által előírt jogi kötelezettség alapján történt, hanem úgy tűnt, hogy azt a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének e) pontja értelmében közérdekű feladat végrehajtásával összefüggésben végezték.

58 Lásd: Agentsia po vpisvaniyata ítélet, 83. pont. Lásd még analógia útján: 2024. január 11-i Étát belge (Hivatalos lap által kezelt adatok) ítélet (C-231/22, EU:C:2024:7, 35–38. pont).

59 Az ilyen adatkezelést úgy kell tekinteni, mint amelyet a Charta 52. cikkének (1) bekezdése értelmében törvény ír elő (2022. augusztus 1-jei Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ítélet, C-184/20, EU:C:2022:601, 72. pont).

60 Pikamäe főtanácsnok I. (Adatbázis értékesítése) ügyre vonatkozó indítványában (C-693/22, EU:C:2024:162, 68. pont) úgy vélte, hogy ez különösen olyan jogi rendelkezések meglétét jelenti, amelyek kifejezetten megemlítik az adatkezelés jellegét és célját.

61 Agentsia po vpisvaniyata ítélet, 104. pont. Lásd még a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének b) pontját, amely rögzíti a célhoz kötöttség elvét, és kimondja, hogy a személyes adatok gyűjtése „meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból" történhet. A GDPR (39) preambulumbekezdése szerint „[a] személyes adatkezelés konkrét céljainak […] explicit módon megfogalmazottaknak és jogszerűeknek, továbbá már a személyes adatok gyűjtésének időpontjában meghatározottaknak kell lenniük […]".

62 Lásd még a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének b) pontját.

jogszabályszerkesztési módszerek léteznek, úgy vélem, hogy megfelelő, ha a szóban forgó cél(ok) „kellő bizonyossággal” megállapítható(k) a jogszabály szövege vagy jogszabályi háttere alapján.[63]

46. A GDPR 6. cikkének (3) bekezdése szerinti azon követelmények, miszerint az adatkezelésnek közérdekű célt kell szolgálnia és arányosnak kell lennie az elérni kívánt jogszerű céllal, a Charta 52. cikkének (1) bekezdéséből eredő követelmények kifejeződései, és azokat az utóbbi rendelkezés fényében kell értelmezni. E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez fűződő, a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogok nem korlátlan jogosultságokat jelentenek, hanem azokat a társadalomban betöltött szerepük alapján kell megítélni, és más alapvető jogokkal szemben kell mérlegelni E jogok tehát korlátozhatók, feltéve, hogy – a Charta 52. cikkének (1) bekezdésével összhangban – e korlátozásokat törvény írja elő, és e korlátozások tiszteletben tartják e jogok és szabadságok lényeges tartalmát, valamint az arányosság elvét. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azon intézkedések arányossága, amelyekből a Charta 7. és 8. cikkében biztosított jogokba való beavatkozás ered, megköveteli az alkalmasságra és a szükségességre,[64] valamint az ezen intézkedéseknek az elérni kívánt céllal szigorú értelemben véve arányos jellegére vonatkozó követelmény tiszteletben tartását.[65] Meg kell tehát vizsgálni, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás méltányos egyensúlyt teremt-e a tagállam által követett érdek(ek) és a szabályozás által hátrányosan érintett személyek érdeke(i) között.[66] Következésképpen fel kell mérni a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való alapvető jogokba való beavatkozás súlyosságát, és meg kell vizsgálni, hogy az elérni kívánt közérdekű cél jelentősége arányban áll-e annak súlyosságával.[67]

47. E beavatkozás súlyosságának értékelése érdekében figyelembe kell venni többek között a szóban forgó személyes adatok jellegét, így különösen ezen adatok esetleges különleges jellegét, valamint az említett adatok kezelésének jellegét és konkrét szabályait, különösen azon személyek számát, akik hozzáférhetnek ezekhez az adatokhoz, illetve e hozzáférés szabályait.[68]

48. Nem vitatott, hogy a természetes személy részvényes vonatkozásában a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tett információk magukban foglalják a részvényes család- és utónevét és személyi azonosító számát, azt a címet, ahol kapcsolatba lehet vele lépni, e-mail-címét,[69] a részvényes tulajdonában álló részvények osztályát, számát és névértékét, valamint az azokhoz tartozó szavazatok számát.[70] Ezen információk lehetővé tehetik egyrészt egy adott profil megalkotását bizonyos személyazonosító adatok, másrészt – legalábbis bizonyos mértékig – az érintett személy lettországi vagyoni helyzete, valamint azon konkrét gazdasági ágazatok, országok és vállalkozások tekintetében, amelyekbe az érintett személy Lettországban befektetett. A szóban forgó információk különösen azért könnyen hozzáférhetők potenciálisan korlátlan számú személy

63 Lásd analógia útján: 2024. január 11-i État belge (Hivatalos lap által kezelt adatok) ítélet (C-231/22, EU:C:2024:7, 30. pont).

64 Meg kell tehát győződni arról, hogy a Charta 7. és 8. cikkében biztosított jogokba való, a nyilvánosságnak minden egyes részvényesre vonatkozó információkhoz való hozzáféréséből eredő beavatkozás a feltétlenül szükséges mértékre korlátozódik-e abban az értelemben, hogy a cél észszerűen nem érhető el más, az érintett személyek alapvető jogait kevésbé sértő eszközökkel. Lásd analógia útján: Luxembourg Business Registers ítélet, 66. pont.

65 Lásd analógia útján: Luxembourg Business Registers ítélet, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

66 2022. augusztus 1-jei Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ítélet (C-184/20, EU:C:2022:601, 69. és 70. pont, valamint az hivatkozott ítélkezési gyakorlat); Luxembourg Business Registers ítélet, 59–66. pont, valamint az hivatkozott ítélkezési gyakorlat. Lásd továbbá a GDPR (4) preambulumbekezdését.

67 2022. augusztus 1-jei Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ítélet (C-184/20, EU:C:2022:601, 98. pont).

68 2022. augusztus 1-jei Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ítélet (C-184/20, EU:C:2022:601, 98. és 99. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd még: 2023. július 4-i Meta Platforms és társai (Közösségi hálózat általános felhasználási feltételei) ítélet (C-252/21, EU:C:2023:537, 134. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

69 Ha a részvényes kérte, hogy a társaság azt használja a vele való kapcsolattartásra.

70 Lásd a kereskedelmi törvénykönyv 235. cikkének (1) bekezdését.

számára, mert azok a cégnyilvántartás honlapján is elérhetők. Az adatokhoz a szóban forgó nemzeti jogszabály [71] céljaival össze nem függő okokból szabadon hozzá lehet férni, és azok meg is őrizhetők, terjeszthetők és további adatkezelés tárgyát képezhetik. A nyilvánosságnak a szóban forgó információkhoz való könnyű hozzáférése az érintettek tekintetében azzal járhat, hogy személyes adataikat esetlegesen visszaélésszerűen használják fel, ami megnehezíti, vagy akár lehetetlenné teszi számukra, hogy hatékonyan védekezzenek az ilyen visszaélések ellen. A szóban forgó hozzáférés tehát a Charta 7. és 8. cikkében foglalt alapvető jogokba való súlyos beavatkozásnak minősül. [72]

1. Az Unió által elismert közérdekű cél fennállása

49. A szóban forgó nemzeti szabályozásnak a kérdést előterjesztő bíróság által megjelölt három célja [73] főszabály szerint uniós közérdeket szolgál, következésképpen jogszerű. [74] E célok igazolhatják a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogokba történő, akár súlyos beavatkozásokat is, feltéve hogy tiszteletben tartják az arányosság elvét. [75]

50. Ami az átlátható üzleti környezet biztosítását és a harmadik személyek érdekeinek védelmét illeti, úgy vélem, hogy maga az átlátható üzleti környezet biztosítása meglehetősen homályos és meghatározhatatlan törekvés, és ezért önmagában nem lehet jogszerű cél. A kétségek elkerülése végett ezért úgy tekintem, hogy – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat függvényében – a lett jogszabályok releváns célja az átlátható üzleti környezet biztosítása a harmadik személyek érdekeinek védelme *érdekében*. Az EUMSZ 50. cikk (2) bekezdésének g) pontjára [76] tekintettel, amely lényegében a részvényesek és harmadik személyek védelmére hivatkozik, [77] úgy vélem, hogy a szóban forgó cél az Európai Unió által elismert közérdekű célnak minősül.

51. A Luxembourg Business Registers ítéletében [78] a Bíróság megállapította, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzése azáltal, hogy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszik a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkat, olyan közérdekű célnak minősül, amely a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogokba való, akár súlyos beavatkozásokat is igazolhat. [79] Úgy vélem, hogy az ezen ítélet alapjául szolgáló logika a jelen ügyben is alkalmazható.

71 Amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutatott.

72 Lásd analógia útján: a Luxembourg Business Registers ítélet, 41–44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

73 A Digi Távközlési és Szolgáltató ügyre vonatkozó indítványában (C-77/21, EU:C:2022:248, 40. pont) Pikamäe főtanácsnok megállapította, hogy a gyakorlatban teljesen elképzelhető, hogy a személyes adatokat több célból is gyűjthetik vagy kezelhetik a későbbiekben, amit a GDPR egyértelműen előirányoz és elismer, amint azt az 5. cikke (1) bekezdése b) pontjának és 6. cikke (1) bekezdése a) pontjának szövege, valamint (32) és (50) preambulumbekezdése is tanúsítja.

74 Lásd analógia útján: 2023. június 5-i Bizottság kontra Lengyelország (A bírák függetlensége és magánélete) ítélet (C-204/21, EU:C:2023:442, 353. pont).

75 Lásd analógia útján: Luxembourg Business Registers ítélet, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

76 Ez a 2017/1132 irányelv egyik jogalapja.

77 Lásd még: Manni ítélet (49–51. pont), amely összekapcsolja i. a gazdasági társaságok alapítására és a képviseletükre feljogosított személyek hatásköreire vonatkozó alapvető adatokhoz való hozzáférést ii. a harmadik személyek érdekeinek általános védelmével.

78 Lásd: 58. és 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, valamint Pitruzzella főtanácsnok Luxembourg Business Registers egyesített ügyekre vonatkozó indítványa (C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:43, 143–145. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd analógia útján: 2023. március 2-i PrivatBank és társai ítélet (C-78/21, EU:C:2023:137, 61. pont).

79 Lásd még a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelvet (HL 2015. L 141., 73. o.) és a pénzügyi rendszer pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzése érdekében a tagállamok által létrehozandó mechanizmusokról szóló, 2024. május 31-i (EU) 2024/1640 európai parlamenti és tanácsi irányelvet (HL L, 2024/1640). Hangsúlyozom, hogy a 2015/849 irányelv 43. cikke kimondja, hogy „[a] személyes adatoknak az 1. cikkben említett pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzése céljából ezen irányelv alapján végzett kezelése a [GDPR] értelmében közérdeknek minősül”.

52. A szankciók végrehajtásához szükséges információk közlésével kapcsolatban a Bíróság megállapította, hogy korlátozó intézkedések hozhatók a szakmai tevékenység szabad gyakorlásának a joga és a tulajdonhoz való jog gyakorlása tekintetében. Ezen intézkedéseknek olyan közérdekű célokat kell szolgálniuk, mint az Unió külső tevékenységének az EUSZ 21. cikkben meghatározott céljai, és nem járhatnak az elérni kívánt cél tekintetében olyan aránytalan és elviselhetetlen beavatkozással, amely az így biztosított jogoknak már magát a tartalmát sértené.[80] Ezt kiterjesztve úgy vélem, hogy az ilyen korlátozó intézkedések végrehajtása, ideértve az e végrehajtás biztosításához szükséges információkhoz való hozzáférést biztosító intézkedések elfogadását is, az Unió által elismert közérdekű célnak minősül.

2. A szóban forgó beavatkozás alkalmasságáról, szükségességéről és szigorú értelemben vett arányosságáról

a) A harmadik személyek érdekeinek védelmét szolgáló átlátható üzleti környezet biztosítása

53. A jelen indítvány 31. pontjában kifejtett okokból nem vélem úgy, hogy a szóban forgó lett jogszabály szerinti, a részvénytársaság minden egyes részvényesét érintő kötelezettség – függetlenül attól, hogy ellátnak-e valamilyen konkrét feladatot vagy rendelkeznek-e konkrét jogkörrel a társaságon belül – elősegítené vagy előmozdítaná a harmadik személyek érdekeinek védelmét szolgáló átlátható üzleti környezet biztosításának célját. Egyébiránt, bár a 2017/1132 irányelv nem törekszik arra, hogy kimerítő jellegű legyen, és csupán a társasági jog bizonyos vonatkozásait harmonizálja és hangolja össze, a Bíróság előtt lévő ügyiratban nincs arra utaló jel, hogy ezen irányelv[81] elégtelennek bizonyult volna a harmadik személyek érdekeinek védelmét szolgáló átlátható üzleti környezet biztosításához, ami szükségessé tette volna a szóban forgó nemzeti jogszabály elfogadását.[82] Ezért úgy vélem, hogy a beavatkozás nem megfelelő és szükségtelen. Úgy vélem továbbá, hogy az említett jogszabály szigorú értelemben véve aránytalan, mivel nem teremt méltányos egyensúlyt a lett jogalkotó által elérni kívánt érdekek és a részvényesek érdekei között.

b) A pénzmosás, valamint a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásának megelőzését, valamint a nemzeti, nemzetközi és uniós szankciók végrehajtásához szükséges információk rendelkezésre állását elősegítő környezet megteremtésének célja

54. A lett jog szerinti azon kötelezettség, amely szerint a nyilvánosság számára a lett jog alapján létrejött részvénytársaságok részvényeseire vonatkozó bizonyos meghatározott információkat hozzáférhetővé kell tenni, valamint az ilyen információk megszerzéséhez fűződő jogos érdek igazolására vonatkozó követelmény ehhez kapcsolódó hiánya álláspontom szerint alkalmas a pénzmosás, valamint a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásának megelőzését, valamint a nemzeti, nemzetközi és uniós szankciók végrehajtásához szükséges információk rendelkezésre állását elősegítő és támogató környezet megteremtéséhez kapcsolódó közérdekű célok eléréséhez. A Luxembourg Business Registers ítélet analógiájára úgy vélem, hogy

80 Lásd ebben az értelemben: 2017. március 28-i Rosneft ítélet (C-72/15, EU:C:2017:236, 148–150. pont).

81 Valamint az azt átültető nemzeti jogi szabályozás.

82 A kérdést előterjesztő bíróság feladata ennek vizsgálata.

a szóban forgó hozzáférés nyilvános jellege és az abból eredő fokozott átláthatóság, amely lehetővé teszi a részvénytársaságok tulajdoni viszonyainak nyilvánosság általi jobb ellenőrzését, hozzájárul a közérdekű célok eléréséhez. [83]

55. Ezért meg kell vizsgálni, hogy e két cél észszerűen elérhető-e ugyanolyan hatékonyan más olyan intézkedésekkel, amelyek kevésbé sértik az érintett részvénytársaságok részvényeseinek jogait, [84] valamint hogy a szóban forgó beavatkozás szigorú értelemben véve nem aránytalan-e e célokhoz képest, ami többek között e célok fontosságának és a beavatkozás súlyának mérlegelését jelenti.

56. Ami a pénzmosás, valamint a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásának megelőzését elősegítő és támogató környezet megteremtésének célját illeti, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a 2015/849 irányelv 2. cikkében felsorolt kötelezett szolgáltatókon [85] kívül más személyeknek „is jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy saját kezdeményezésükre ügyfélvizsgálatot végezzenek”. Ezenfelül a Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums (a pénzmosás, a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásának megelőzéséről szóló törvény) 3.[1. cikk]e értelmében a gyanús műveletek bejelentésére vonatkozó kötelezettség többek között a kötelezett szolgáltatókon kívül más személyeket is terheli.

57. A szankciók végrehajtása tekintetében a kérdést előterjesztő bíróság szerint a Tanács olyan rendeleteket fogad el, amelyek gyakran tartalmaznak pénzügyi korlátozó intézkedéseket, amelyek a következőkből állnak: i. a megjelölt személyek és szervezetek pénzeszközeinek és gazdasági forrásainak befagyasztása; és ii. pénzeszközök és gazdasági erőforrások e személyek és szervezetek rendelkezésére bocsátásának tilalma. [86] Ezenkívül a részvénytársaság valamennyi részvényesére vonatkozó információkhoz való hozzáférés azért lehet szükséges, mert a nemzetközi szankciókról és a Lett Köztársaság nemzeti szankcióiról szóló törvény 2. cikkének (2) bekezdése [87] értelmében mindenkinek tiszteletben kell tartania és végre kell hajtania a nemzetközi és nemzeti szankciókat.

58. Indokolt megjegyezni, hogy a Bíróság a Luxembourg Business Registers ítéletben [88] emlékeztetett arra, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem elsősorban a hatóságok és olyan szervezetek feladata, mint például a hitel- és pénzintézetek, amelyeket tevékenységükből adódóan e tekintetben konkrét kötelezettségek terhelnek. Mindenesetre a 2015/849 irányelv 30. cikkének (5) bekezdése biztosítja, hogy nemcsak az illetékes hatóságok, az

83 Lásd: Luxembourg Business Registers ítélet, 67. pont. Lásd még analógia útján: 2022. augusztus 1-jei Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ítélet (C-184/20, EU:C:2022:601, 83. pont); 2023. június 5-i Bizottság kontra Lengyelország (A bírák függetlensége és magánélete) ítélet (C-204/21, EU:C:2023:442, 367. pont).

84 Magánéletük tiszteletben tartásához és személyes adataik védelméhez fűződő jogaikat.

85 A kötelezett szolgáltatók az ügyfél-átvilágítás keretében rendelkeznek hozzáféréssel. Lásd különösen ezen irányelv II. fejezetét.

86 Lásd ebben az értelemben: az Európai Unió Tanácsának Főtitkársága, „Korlátozó intézkedések (szankciók) – A korlátozó intézkedések hatékony végrehajtására vonatkozó legjobb uniós gyakorlatok”, 2024. július 3., elérhető: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11623–2024-INIT/en/pdf (a továbbiakban: legjobb gyakorlatok), 30. pont).

87 Lásd a lett kormány írásbeli észrevételeinek 40. pontját. Lásd még a nemzetközi szankciókról és a Lett Köztársaság nemzeti szankcióiról szóló törvény 5. cikkét.

88 Lásd az 83. pontot.

uniós pénzügyi információs egységek [89] és a kötelezett szolgáltatók, hanem bármely olyan személy vagy szervezet is hozzáférjen a többek között a gazdasági társaságok tényleges tulajdonlására [90] vonatkozó információkhoz, aki, illetve amely jogos érdeket tud igazolni. [91]

59. Ami a korlátozó intézkedéseket illeti, amint azt a Čiekuri-Shishki ügyre [92] vonatkozó indítványomban jeleztem, az ezeket az intézkedéseket előíró rendeletet elsősorban a pénzügyi felügyelet területén különleges szakértelemmel rendelkező állami szervek hajtják végre. E szervek rendelkeznek a szükséges eszközökkel, és következésképpen jogosultak végrehajtani az előírt pénzügyi szankciókat, így például a vagyoni eszközök befagyasztását, a bizonyos személyek vagy szervek részére történő hitelnyújtás vagy kifizetések azok részére történő teljesítésének tilalmát. Az ő feladatuk, hogy konkrét intézkedéseket rendeljenek el a rendeletben említett jegyzékekben szereplő személyekkel és szervezetekkel szemben.

60. Mindazonáltal, amint arra a legjobb gyakorlatok emlékeztetnek, [93] „az unió joghatósága alá tartozó *valamennyi személy* és szervezet köteles tájékoztatni az illetékes hatóságokat a birtokában lévő olyan információkról, amelyek megkönnyíthetik a pénzügyi korlátozó intézkedések alkalmazását”. [94] Ezenkívül a korlátozó intézkedéseket előíró rendeletek tiltják a pénzeszközöknek vagy gazdasági forrásoknak a megjelölt személyek vagy szervezetek számára vagy javára közvetve vagy közvetlenül történő rendelkezésre bocsátását. [95] Úgy vélem, hogy e kötelezettség az összes részvényes személyes adataihoz való korlátlan hozzáféréstől eltérő módon is teljesíthető, például a részvényesekre vonatkozó információkhoz való hozzáférés eseti kérelmezése révén. [96] Különösen, ha valamely személynek alapos gyanúja merül fel, hogy közvetlenül vagy közvetve pénzeszközöket vagy gazdasági forrásokat bocsáthat megjelölt személyek vagy szervezetek rendelkezésére, e személynek egyértelműen jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy e tekintetben a cégnyilvántartásban található információkat kérjen. Hangsúlyozni kell továbbá, hogy jogos érdek hiányában túlzott terhet jelentene és aránytalan lenne, ha mindenkinek folyamatosan ellenőriznie kellene valamennyi kereskedelmi partnere [97] valamennyi részvényesének személyazonosságát. Ez annál is inkább nyilvánvaló, mivel a részvénytársaság részvényesei gyakran változhatnak.

61. Ebből következik, hogy bár a nyilvánosságnak a szóban forgó lett jogszabályok szerinti, a részvénytársaságok részvényeseire vonatkozó információkhoz való korlátlan hozzáférése – korlátozott mértékben – hozzájárulhat a pénzmosás, valamint a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásának megelőzéséhez, valamint a nemzeti, nemzetközi és uniós szankciók végrehajtásához, a Luxembourg Business Registers ítélet [98]

89 Az illetékes hatóságok és az uniós pénzügyi információs egységek minden esetben korlátozás nélkül hozzáférhetnek a szóban forgó információkhoz.

90 A 2015/849 irányelv 3. cikkének 6. pontjában foglalt fogalommeghatározás szerint.

91 Ezeknek az információknak tartalmazniuk kell a társaságokkal kapcsolatos egyéb nyilvánosan elérhető információkat, például a 2017/1132 irányelv szerinti információkat.

92 C-480/24, EU:C:2025:672, 34. pont.

93 Lásd a 41. pontot.

94 Kiemelés tőlem.

95 Lásd még szemléltetésként a 2022. október 20-i (EU) 2022/1985 tanácsi végrehajtási rendelettel (HL 2022. L 272I., 1. o.) módosított, az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedések miatti korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. március 17-i 269/2014/EU tanácsi rendelet (HL 2014. L 78., 6. o.; helyesbítések: HL 2014. L 121., 60. o.; HL 2014. L 294., 50. o.) 2. cikkének (2) bekezdését. Lásd analógia útján: 2019. január 17-i SH ítélet (C-168/17, EU:C:2019:36, 51. és 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

96 Lásd például az információszabadságról szóló törvény szerinti korlátozottan hozzáférhető információk kérelmezésére vonatkozó eljárást és annak korlátait, amelyeket a jelen indítvány 20. és 63–65. pontja ismertet.

97 Azon kereskedelmi partnerei esetében, amelyek nyilvános részvénytársaságok.

98 Lásd ezen ítélet 76. pontját.

analógiájára úgy vélem, hogy ehhez nem feltétlenül szükséges. Ezen túlmenően az ilyen adatkezelésből származó esetleges előnyök nem ellensúlyozzák a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogokba való súlyos beavatkozást. [99]

62. Kiemelném továbbá, hogy mivel a 2015/849 irányelv 3. cikkének 6. pontjával összhangban a gazdasági társaság tényleges tulajdonosa minden olyan természetes személy, aki 25% plusz egy részvénynek megfelelő részesedéssel rendelkezik vagy ilyen részesedés fölött irányítást gyakorol, a Bíróság Luxembourg Business Registers ítéletben kifejtett érvelése még inkább érvényes a jelen eljárásban szóban forgó lett szabályozás tekintetében, amely a részvénytársaság minden részvényesére vonatkozóan megköveteli az információközlést, függetlenül attól, hogy ellenőrzésre jogosító részesedéssel rendelkezik-e vagy sem.

63. A kérdést előterjesztő bíróság arra is keresi a választ, hogy az információszabadságról szóló törvény szerinti korlátozottan hozzáférhető információk kérelmezésére irányuló eljárás tekinthető-e olyan másik eszköznek, amellyel a szóban forgó célok ugyanolyan hatékonyan megvalósíthatók. Úgy tűnik, [100] hogy az információszabadságról szóló törvény 11. cikkének (4) bekezdésével és 14. cikke (1) bekezdésének 1)[1] pontjával összhangban bárki hozzáférhet a részvényesekre vonatkozó információkhoz, [101] feltéve, hogy írásban kérelmet nyújt be, megindokolja kérelmét és megjelöli az információ felhasználási célját. Az ilyen módon közölt információk címzettje vállalja, hogy azokat csak arra a célra használja fel, amelyre azokat kérte. Ha az információkérés megfelel a törvény követelményeinek, az információt csak elektronikus formában kérik, és nem igényel további kezelést, az információt 10 napon belül megadják. A kérdést előterjesztő bíróság azonban megjegyezte, hogy a „cégnyilvántartás mint adatkezelő és az információ kibocsátója *nincs abban a helyzetben, hogy ellenőrizze, hogy az információt kérő személynek valóban jogos érdeke fűződik-e a kért információ megszerzéséhez*. Ilyen helyzetben a jogos érdek megjelölésének követelményét az információ megszerzése formális akadályának kell tekinteni.” [102]

64. Elég megjegyezni, hogy a pénzmosás, valamint a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásának megelőzése, [103] valamint a szankciók végrehajtása céljából az információszabadságról szóló törvény alapján végzett személyesadat-kezelésnek meg kell felelnie az uniós jognak, különösen a GDPR-nak és az arányosság elvének. Mivel a 2015/849 irányelv 30. cikkének (5) bekezdése szerint a tényleges tulajdonosra vonatkozó információkhoz nemcsak az illetékes hatóságoknak és a kötelezett szolgáltatóknak, hanem bármely olyan személynek vagy szervezetnek is hozzá kell férnie, aki, illetve amely jogos érdeket tud igazolni, a kérdést előterjesztő bíróság azon megállapítása, miszerint a cégnyilvántartás nem feltétlenül tudja ellenőrizni, hogy valamely személy rendelkezik-e ilyen érdekkel, [104] a tagállamokra vonatkozó, e rendelkezés szerinti kötelezettségre tekintettel némileg zavarba ejtő. [105]

[99] Lásd analógia útján: Luxembourg Business Registers ítélet, 85. pont.

[100] A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat függvényében.

[101] Előzetes döntéshozatal iránti kérelmében a kérdést előterjesztő bíróság „korlátozottan hozzáférhető információkra” hivatkozik.

[102] Kiemelés tőlem.

[103] A 2015/849 irányelv csak minimális harmonizációt valósít meg, mivel 5. cikke felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy az uniós jog keretein belül szigorúbb rendelkezéseket fogadjanak el vagy tartsanak hatályban, amennyiben e rendelkezések célja a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem erősítése (2023. március 2-i PrivatBank és társai ítélet, C-78/21, EU:C:2023:137, 64. pont).

[104] Bár ez általában véve a részvényesekre vonatkozik.

[105] Lásd: Luxembourg Business Registers ítélet, 72. pont. Lásd még a 2015/849 irányelv 30. cikkének (3) bekezdését.

65. Mindenesetre úgy tűnik, hogy a jelen indítvány 20. és 63. pontjában jelzett, az információszabadságról szóló törvény 11. cikkének (4) bekezdése és 14. cikke (1) bekezdésének 1)[1] pontja[106] szerinti, a részvényesi információkhoz való hozzáférésre vonatkozó eljárás nem túlzottan nehézkes vagy hosszadalmas, és az egyedi esetre konkretizálva igyekszik összeegyeztetni a különböző érintett érdekeket. Úgy tűnik tehát,[107] hogy a szóban forgó nemzeti eljárás olyan eszköz, amellyel a szóban forgó célok ugyanolyan hatékonyan megvalósíthatók.

66. Ezért úgy vélem,[108] hogy a lett jog szerinti azon kötelezettség, amely szerint a pénzmosás, valamint a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásának megelőzését, valamint a nemzeti, nemzetközi és uniós szankciók végrehajtásához szükséges információk rendelkezésre állását elősegítő és támogató környezet megteremtése érdekében a nyilvánosság számára a lett jog szerint létrejött részvénytársaságok részvényeseire vonatkozó bizonyos meghatározott információkat hozzáférhetővé kell tenni, és hogy ehhez nem kapcsolódik az ilyen információk megszerzéséhez fűződő jogos érdek igazolására vonatkozó követelmény, szigorú értelemben véve aránytalan.

VI. Végkövetkeztetés

67. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javasolom a Bíróságnak, hogy a Latvijas Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság, Lettország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

1) A társasági jog egyes vonatkozásairól szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1132 európai parlamenti és tanácsi irányelv 14. cikkének d) pontját és 16. cikkének (3) bekezdését

   úgy kell értelmezni, hogy a 2017/1132 irányelv 14. cikkének d) pontjában használt, „a társaság ügyvitelében, felügyeletében, illetve ellenőrzésében” részt vevő személyek fogalmát nem lehet úgy értelmezni, hogy az a részvénytársaság bármely részvényesét jelenti. A tagállamok a 2017/1132 irányelv 16. cikkének (3) bekezdése alapján nem kötelesek a részvénytársaság minden egyes részvényesére vonatkozóan információkat közölni és a nyilvántartásban nyilvánosan hozzáférhetővé tenni.

2) A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletet (általános adatvédelmi rendelet), különösen annak 5. és 6. cikkét

   úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a részvénytársaság részvényesei bizonyos személyes adatainak kezelését azáltal, hogy azokat az átlátható üzleti környezet harmadik személyek érdekeinek védelme érdekében történő biztosítása, a pénzmosás, valamint a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedése finanszírozásának megelőzése, továbbá a nemzeti, nemzetközi és uniós szankciók végrehajtásához szükséges információk rendelkezésre bocsátása céljából bárki számára hozzáférhetővé teszi anélkül, hogy igazolni kellene az ilyen adatok megszerzéséhez fűződő jogos érdeket.

106 A Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból nem derül ki, hogy e rendelkezések között milyen kapcsolat áll fenn, ha egyáltalán van ilyen.

107 A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat függvényében.

108 A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat függvényében.